

Briuselis, 2019 06 13
COM(2019) 295 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI IR TARYBAI**

Veiksmų gairės siekiant susitarimo dėl 2021–2027 m. Sąjungos ilgalaikio biudžeto

*Europos Komisijos medžiaga 2019 m. birželio 20-21 d. Europos Vadovų Tarybos
susitikimui*

VEIKSMŲ GAIRĖS SIEKIANT SUSITARIMO DĖL 2021–2027 M. SAJUNGOS ILGALAIKIO BIUDŽETO

1. Pradedamas baigiamasis derybų tarp valstybių narių etapas

2019 m. gegužės 9 d. Europos vadovai Sibiu (Rumunijoje) susitarė, kad „apsirūpinsime mūsų užmojus atitinkančiomis priemonėmis. Suteiksime Sąjungai priemones, reikalingas jos tikslams pasiekti ir jos politikai įgyvendinti“¹. Būtent tai pastatyta ant kortos Sąjungoje prasidedant baigiamajam derybų dėl būsimo ilgalaikio biudžeto – daugiamečių finansinės programos – etapui.

2018 m. gegužės ir birželio mėn. Komisija pateikė naujo šiuolaikiško ilgalaikio biudžeto pasiūlymus, glaudžiai susietus su Sąjungos politiniais prioritetais. Po to, Europos Parlamente ir Taryboje intensyviai vyko techninis darbas. Komisijos siekis padidinti naujų prioritetų finansavimą, modernizuoti esamas programas, supaprastinti ir racionalizuoti biudžetą ir pasiūlyti Sąjungai lankstesnį biudžetą sulaukė didelio palaikymo ir Europos Parlamente, ir Taryboje, o diskusijos tebevyksta daugiausia dėl to, kokias ES biudžeto dalis derėtų skirti atskiroms Sąjungos politikos sritims.

2018 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba paragino per būsimą Rumunijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpį „parengti gaires kitam derybų etapui siekiant 2019 m. rudenį pasiekti susitarimą Europos Vadovų Taryboje“. Nuo tada vykdamas veiklą, kuriai vadovavo Tarybai pirmininkaujanti Rumunija, pavyko nustatyti pagrindinius klausimus, dėl kurių vadovai iki rudens turės priimti sprendimą.

Susitarimas beveik pasiektas, tačiau reikia dar daug ką nuveikti. Plataus užmojo subalansuotas susitarimas dėl būsimos sistemos bus įmanomas tik jei Europos Vadovų Taryba imsis ryžtingos politinės iniciatyvos. Baigiamajame etape reikės eiti į kompromisus, o taip pat prireiks noro žengti į priekį atsižvelgiant į Europos interesus. Tai bus būtina norint išvengti brangiai kainuojančių vėlavimų pradėti vykdyti naujas programas ir naudotis jų teiksima nauda.

Birželio 20–21 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimas bus lemiamas šio proceso etapas. Tai bus proga pateikti gaires dėl pagrindinių politinių klausimų, kurie nulems būsimą ilgalaikį biudžetą ir leis Sąjungai veiksmingai pasiekti Sibiu deklaracijoje nustatytus prioritetus. Vadovauti paskutiniam darbo etapui teks Tarybai pirmininkausiančiai Suomijai.

Šiuo metu, kai esama daug netikrumo, Europos Sąjunga turi išlikti stabilumo garantu. Jei rudenį bus pasiektas plataus užmojo valstybių narių susitarimas dėl būsimo ilgalaikio biudžeto, tai parodys, kad Sąjunga yra susitelkusi ir pasiryžusi įgyvendinti savo konstruktyvią visiems europiečiams skirtą darbotvarkę. Remiantis šiuo susitarimu bus galima laiku susitarti su Europos Parlamentu. Be to, taip bus suteikta pakankamai laiko baigti rengti 37 temines programas ir praktinius susitarimus, reikalingus tam, kad programos būtų sėkmingai pradėtos vykdyti 2021 m. sausio 1 d.

Komisija ragina Europos Vadovų Tarybą parengti veiksmų gaires, kaip rudenį pasiekti susitarimą dėl ES ilgalaikio biudžeto, ir paprašyti Tarybos prioriteto tvarka tęsti šį darbą.

2. Remiamasi padaryta pažanga

Jau padaryta didelė pažanga. Praėjusiais metais Komisijos pateiktas subalansuotas dokumentų rinkinys buvo plačiai pripažintas kaip tvirtas derybų pagrindas. Plačiai pripažįstama, kad ateityje Sąjungai reikės šiuolaikiško, lankstaus ir racionalaus biudžeto, kurio tikslų mastas atitiktų Europai kylančių iššūkių mastą.

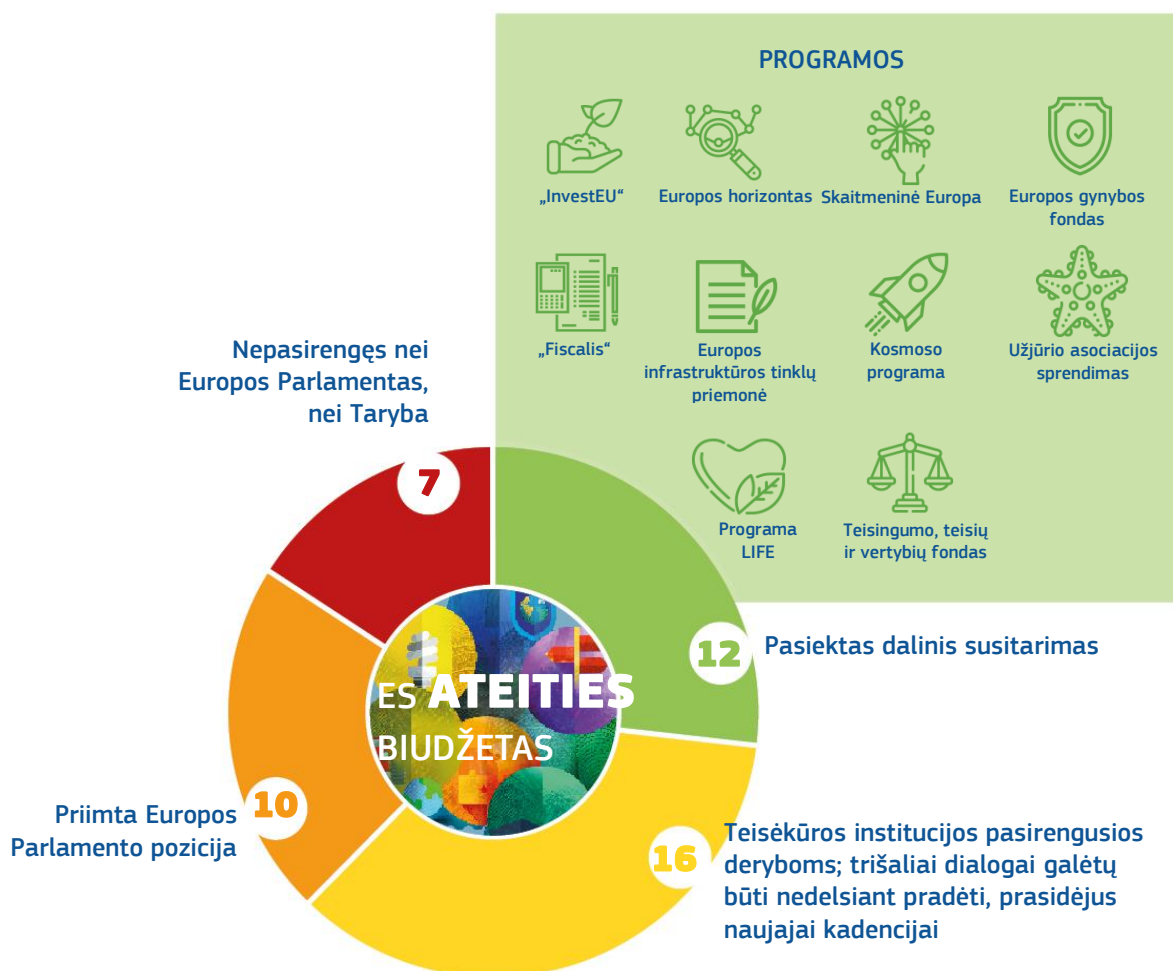
¹ 2019 m. gegužės 9 d. Sibiu deklaracija <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/05/09/the-sibiu-declaration/>.

Paeiliui Tarybai pirmininkavusios valstybės narės nustatė greitą tempą. Bulgarijai pirmininkaujant Tarybai, darbas buvo nedelsiant pradėtas, o pirmininkaujant Austrijai – užbaigtas pirmasis techninis Komisijos pasiūlymų svarstymas. Tai leido derybų schemos projekte nustatyti pagrindinius politinius klausimus, susijusius su kitos daugiametės finansinės programos struktūra. Nuo tada Rumunijos pirmininkavimo laikotarpiu vyko kelios teminės diskusijos, kurios padėjo išspręsti techninius klausimus ir susiaurinti neišspręstus klausimus, dėl kurių turės tiesiogiai spręsti vadovai.

Europos Parlamentas taip pat pademonstravo tvirtą įsipareigojimą laiku pasiekti plataus užmojo susitarimą dėl būsimo ilgalaikio biudžeto. 2018 m. lapkričio 7 d. tarpinėje daugiametės finansinės programos ataskaitoje pabrėžta, kad kitą septynerių metų laikotarpį bus būtina užtikrinti platesnio užmojo ir patikimą ES biudžetą, kuris teiktų naudą piliečiams.

Parlamentas ir Taryba taip pat konstruktyviai ir veiksmingai dalyvavo derybose dėl sektorinių programų. Institucijos užbaigė bent dalinius derybų įgaliojimus dėl daugumos sektorinių pasiūlymų dėl teisės aktų, kuriais grindžiamas būsimas ilgalaikis biudžetas. Teisėkūros institucijos jau yra pasiekusios bendrą sutarimą dėl svarbiausių daugelio pagrindinių programų aspektų, apimančių tokius strategiškai svarbius klausimus, kaip mokslinių tyrimų, gynybos, investicijų ir skaitmeninės transformacijos. Jų, kaip ir likusių programų, užbaigimas dabar labai priklauso nuo to, ar pavyks greitai pasiekti susitarimą dėl daugiametės finansinės programos.

SEKTORINIŲ FINANSINIŲ PASIŪLYMŲ DĖL TEISĖS AKTŲ DABARTINĖ PADĖTIS*

*37 programos pagrįstos 45 teisės aktų pasiūlymais. 12 dalinių susitarimų atitinka bendrą Europos Parlamento ir Tarybos sutarimą (arba bendrą sutarimą Taryboje tik Tarybos teisės aktų atveju) dėl šių pasiūlymų, susijusių su 10 programų.

Nors dar reikia išspręsti keletą svarbių klausimų, visų pirma susijusių su finansiniais aspektais, iki šiol Europos Parlamente ir Taryboje vykusios diskusijos parodė, kad plačiai pritariama daugeliui esminių Komisijos pasiūlytų kitos daugiametės finansinės programos modernizavimo priemonių:

- **didelį dėmesį skirti Europos pridėtinei vertei** ir poreikiui tinkamai remti naujus ir neatidėliotinus prioritetus, tokius kaip mokslinių tyrimų ir inovacijų, skaitmeninės ekonomikos, jaunimo politikos, migracijos ir sienų valdymo, saugumo, gynybos ir išorės veiksmų; daugiau dėmesio skirti tvarumui, įskaitant platesnio užmojo klimato aspekto integravimo tikslą;
- užtikrinti **racionalią ir skaidresnę** būsimo biudžeto struktūrą;
- labai **sumažinti programų skaičių** ir parengti **naujas integruotas programas** tokiose srityse kaip investavimo į žmones, bendrosios rinkos, strateginių investicijų, teisių, vertybių ir išorės veiksmų, ir **skirti daugiau dėmesio priemonių sąveikai**;
- **supaprastinti finansavimo taisykles** siekiant sumažinti biurokratizmą paramos gavėjams ir valdymo institucijoms, ir daugiau dėmesio skirti veiksmingumui ir rezultatams ir
- parengti **lankstesnį biudžetą**, kad būtų galima greitai reaguoti sparčiai kintančiame pasaulyje.

Taip pat padaryta didelė pažanga, derinant **biudžeto priemonės, skirtos euro zonos konvergencijai ir konkurencingumui**, ypatumus. Ši priemonė paskatins sanglaudą Sąjungoje ir sustiprins ekonominės ir pinigų sąjungos atsparumą. Atsižvelgiant į įgaliojimus, suteiktus per 2018 m. gruodžio 14 d. euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimą, darbas, remiantis Komisijos pasiūlymu dėl reformų rėmimo programos, vyksta sparčiai. Pozicijos vienodinamos ir greit bus pasiektas susitarimas dėl pagrindinių šios priemonės ypatumų.

Taip pat plačiai pripažįstama, kad naujasis mechanizmas, skirtas užtikrinti, kad dėl **visuotinių teisinės valstybės principo taikymo trūkumų** nekiltų pavojus biudžetui, bus labai svarbus susitarimo dėl būsimos daugiametės finansinės programos **ypatumas**. Nors dar liko spręstinių klausimų, Austrijos ir Rumunijos pirmininkavimo Tarybai metu vykusios diskusijos dar kartą patvirtino tvirtą paramą Komisijos pasiūlymui. Techniniu lygmeniu padaryta didelė pažanga ir tai turėtų sudaryti sąlygas susitarimą pasiekti Suomijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu. Parlamentas poziciją priėmė 2019 m. sausio 16 d.

Be to, padaryta pažanga, susijusi su Komisijos pasiūlymais **modernizuoti ES biudžeto pajamų dalį**. Sąjungai reikalinga paprastesnė ir sąžiningesnė ES biudžeto finansavimo sistema, kuri būtų labiau susieta su Sąjungos politika ir siūlanti alternatyvius pajamų šaltinius siekiant padėti finansuoti naujus prioritetus ir kompensuoti Jungtinės Karalystės išstojimo poveikį. Europos Parlamentas aiškiai pareiškė, kad viena iš sąlygų, norint gauti jo pritarimą būsimai sistemai, yra nuosavų išteklių reforma ir pajamų šaltinių įvairinimas. Taryba vis labiau pritaria naujų nuosavų išteklių principui.

3. Artėjama prie sąžiningo ir subalansuoto susitarimo

Birželio mėn. Europos Vadovų Taryba pradės baigiamąjį derybų tarp valstybių narių dėl kitos daugiametės finansinės programos etapą. Iki šiol padaryta pažanga džiugina, tačiau dabar reikalingas naujas politinis postūmis, kad derybos būtų sėkmingai užbaigtos rudenį. Išspręsta daug techninių problemų. Atėjo metas vėl sutelkti dėmesį į pagrindinius politinius klausimus, kurie nulems Sąjungos finansinę sistemą, visų pirma į finansinius aspektus. Todėl bus labai svarbu, kad Europos Vadovų Taryba imtųsi ryžtingos politinės iniciatyvos.

Komisija nuolat pabrėžia, kad sąžiningumas ir pusiausvyra bus labai svarbūs siekiant sėkmingo rezultato. Bendras biudžetas turės būti pakankamai didelis, kad būtų galima veiksmingai įgyvendinti Sąjungos bendrus prioritetus, kartu deramai atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės išstojimo finansinį poveikį. Reikia rasti naują pusiausvyrą tarp didesnio finansavimo naujiems išlaidų prioritetams ir nuolatinės tvirtos paramos modernizuotai bendrai žemės ūkio politikai ir sanglaudos politikai. Būtina stiprinti ryšį tarp finansavimo iš ES biudžeto ir ES politikos prioritetų bei vertybių. Finansavimo paskirstymas valstybėms narėms turi būti grindžiamas sąžiningais ir objektyviais kriterijais. Nauja sąžiningesnė biudžeto finansavimo sistema taip pat turi būti įtraukta į subalansuotą dokumentų rinkinį.

Tai sudėtingi klausimai, tačiau dabar pats metas juos ryžtingai spręsti. Birželio mėn. Europos Vadovų Taryba turėtų pradėti naują politinių derybų etapą, kuriame vis daugiau dėmesio bus skiriama finansiniams ir kitiems strateginiams klausimams. Komisija palankiai vertina tai, kad Suomijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu ketinama iškart po vasaros pradėti dvišales diskusijas politiniu lygmeniu, kad būtų pasirengta lemiamam susitarimui rudenį įvyksiančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime. Šiose diskusijose reikės visapusiškai atsižvelgti į Europos Parlamento lūkesčius dėl būsimos sistemos.

Šio darbo skubos negalima pervertinti nei politiškai, nei praktiškai. Iki 2021 m. sausio 1 d. – dienos, nuo kurios visose valstybėse narėse turi būti teisiškai pasirengta įgyvendinti kitą daugiametę finansinę programą – liko tik 18 mėnesių, o dar daug ką reikia padaryti siekiant užtikrinti, kad būsimos finansinės programos galėtų būti pradėtos vykdyti nuo pat pirmos dienos. Kai tik Europos Vadovų Taryba pasieks susitarimą, prasidės intensyvus derybų su Europos Parlamentu procesas. Europos Parlamento ir Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės atstovai nuolat keitėsi nuomonėmis, taigi buvo užtikrinta pozityvi dinamika. Europos Vadovų Tarybos tikslų mastas bus lemiamas veiksnyms Parlamentui sprendžiant, ar suteikti pritarimą.

Kai tik naujasis Parlamentas pradės darbą ir bus paskirti pranešėjai, turėtų būti tęsiamos derybos dėl 37 finansinių programų. Programų, dėl kurių tarpinstitucinės derybos dar tik bus pradėtos, pvz., tokių pagrindinių programų, kaip bendros žemės ūkio politikos, atveju, derybas reikės labai paspartinti. Šį darbą galima užbaigti tik susitarus dėl bendros sistemos. Tik oficialiai patvirtinus programas, Komisija galės priimti reikalingus deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus, kuriems tada bus taikomos atitinkamos tikrinimo procedūros.

DAUG ETAPŲ NUO SUSITARIMO EUROPOS VADOVŲ TARYBOJE IKI PRAKTINIO ĮGYVENDINIMO

DABARTINĖS SISTEMOS PAVYZDYS

Oficialus priėmimo procesas – tik vienas iš aspektų. Praktinis pasirengimas naujoms programoms taip pat užtrunka – reikia laiko ir parengti veiklos programas, ir paskelbti kvietimus teikti pasiūlymus arba įdiegti valdymo, stebėsenos ir kontrolės sistemas.

Šis darbas gali būti pradėtas tuo pat metu, kai baigiama rengti teisinė sistema, tačiau jis galės būti užbaigtas tik tada, kai teisinė sistema bus sukurta. Pavyzdžiui, prireikė dar dviejų metų, kad būtų priimtos visos programos, įgyvendinamos taikant pasidalijamąjį valdymą. Faktinis projektų įgyvendinimas galėjo būti pradėtas tik praėjus dar porai mėnesių, nes dėl projektų valstybės narės turėjo paskelbti kvietimus teikti pasiūlymus ir galiausiai projektus atrinkti.

Vėlavimas įgyvendinti naują ilgalaikį biudžetą turėtų labai realių praktinių pasekmių. Būtų atidėtos taip reikalingos investicijos ir programos „Erasmus“ stažuotės ir prarasta darbo vietų mokslinių tyrimų srityje. Be to, nauja nuosavų išteklių viršutinė riba galės būti taikoma tik tada, kai visos valstybės narės pagal savo atitinkamus konstitucinius reikalavimus patvirtins sprendimą dėl naujų nuosavų išteklių².

Todėl laikas yra labai svarbus, jei vadovai nori įvykdyti savo įsipareigojimą „suteikti Sąjungai priemones, reikalingas jos tikslams pasiekti ir jos politikai įgyvendinti“. Užbaigti su būsima sistema ir išlaidų programomis susijusį darbą laiku, kad iki 2021 m. sausio 1 d. jas būtų galima visiškai įgyvendinti, bus nelengva, bet įmanoma, jei iniciatyvos imsis Europos Vadovų Taryba.

4. Išvada

2019 metai yra Sąjungos atsinaujinimo metai. Deklaracijoje, dėl kurios Europos vadovai susitarė Sibiu ir kuri pagrįsta Bratislavos veiksmų gairėmis ir Romos deklaracija, nustatyta aiški ir konstruktyvi 27 valstybių narių Sąjungai skirta darbotvarkė. Europos Parlamento rinkimai parodė, kad visoje Sąjungoje demokratinis dalyvavimas suaktyvėjo – per 20 metų rinkėjų aktyvumas Europos Parlamento rinkimuose buvo didžiausias, o per rinkimų kampaniją kaip niekad daug dėmesio skirta Europos klausimams.

Atsižvelgiant į tai, suteikiamas naujas postūmis ir kyla poreikis skubėti pradėti baigiamąjį darbo, susijusio su būsima finansine programa, etapą. Netikrumas dėl, pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos sąlygų ir termino nereiškia, kad svarbūs sprendimai turėtų būti atidėti. Priešingai, dabar dar svarbiau, kad Sąjunga su pasitikėjimu ir optimizmu siektų įgyvendinti savo konstruktyvią darbotvarkę.

Derybos dėl ilgalaikio biudžeto iš esmės susijusios su politiniais prioritetais ir jų įgyvendinimo būdais. Tai nelengvas uždavinys, klausimai sudėtingi ir pusiausvyra, kurią reikia pasiekti – trapi, tačiau galiausiai šių derybų sėkmė priklausys nuo politinės valios.

Todėl Komisija ragina birželio mėn. susirinkiančią Europos Vadovų Tarybą parengti veiksmų gaires, kaip rudenį pasiekti susitarimą dėl būsimo ilgalaikio biudžeto.

Komisija padarys viską, kad padėtų Europos Parlamentui ir Tarybai suteikti Sąjungai šiuolaikinį ilgalaikį biudžetą, kurio jai reikia, kad galėtų atremti iššūkius ir pasinaudoti ateityje laukiančiomis galimybėmis.

² Priešingai nei ankstesniu laikotarpiu, priėmus naująją daugiametę finansinę programą reikės padidinti sprendime dėl nuosavų išteklių nustatytas viršutines ribas siekiant užtikrinti, kad Sąjunga bet kokiomis aplinkybėmis galėtų įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus.